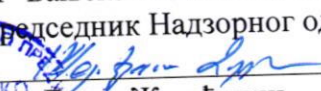

Јавно комунално предузеће
„Бањско зеленило и чистоћа“
ВРЊАЧКА БАЊА
Број: 3741/2/2025
Датум: 28.11.2025.

На основу члана 52. Статута Јавног комуналног предузећа „Бањско зеленило и чистоћа“ из Врњачке Бање, на седници Надзорног одбора, одржаној дана 28.11.2025.године, Надзорни одбор ЈКП "Бањско зеленило и чистоћа" донео је:

О Д Л У К У

1. Усваја се Годишњи програм заштите и развоја споменика природе “ПЕТ ХРАСТОВА” за 2026. годину.
2. Годишњи програм заштите и развоја споменика природе “ПЕТ ХРАСТОВА” за 2026. годину је саставни део ове Одлуке.
3. О правилној реализацији ове Одлуке стараће се надлежне службе предузећа.

ЈКП “Бањско зеленило и чистоћа”
Председник Надзорног одбора,

Дарко Жерађанин

Достављено:

- Оснивачу;
- Председнику НО ЈКП "Бањско зеленило и чистоћа";
- Члановима НО;
- Руководиоцу Сектора зеленила;
- Правној служби ;
- архиви.

ЈКП "Бањско зеленило и чистоћа"

Врњачка Бања

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ И
РАЗВОЈА СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ "ПЕТ
ХРАСТОВА"

ЗА 2026. ГОДИНУ

У Врњачкој Бањи, 2026. год.

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ И РАЗВОЈА СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ "ПЕТ ХРАСТОВА"

Скупина три стабала лужњака, који су заштићени као споменик природе "Пет храстова" 02.09.1969.године, а ревизијом заштићених природних добара обновљена му је заштита 03.11.1995.године. налази се на КО Врњачка Бања, КП. бр. 154, површине 10,75 ари. Ову парцелу са северозападне стране тангира асфалтни пут Врњачка Бања - Железничка станица (Улица Кнеза Милоша).

Заштићена стабла храста лужњака (*Quercus robur* L.) у Врњачкој Бањи су представници некадашње храстове шуме у заједници са јасеном (*Querceto-Fraxinetum serbicum* Rud.). Заједница храстових шума са јасеном заузима је широко пространство на овим просторима, а само су се мање површине очувале у долини Мораве и њених притока, јер су интензивно крчене. Данас су веома ретке групације храстових стабала знатних димензија и старости, као што су ових пет храстова. Крошње ових стабала су сплетене, појединачно редуковане и формирају заједничку пројекцију круне. Стабла су стара око 100. година. Поједина су јаче оштећена од инсеката, а приметне су и фитопатолошке појаве.

Просечан размак између ових стабала је 3м, а Предлогом за заштиту природног добра групе стабала "Пет храстова" као споменика природе (Завод за заштиту природе Србије, октобар 1994) свако стабло је означено бројем од 1 до 3 у правцу север - југ. Простор споменика природе је ограђен оградом и створен је пријатан кутак око ових стабала.

Дендрометријске карактеристике заштићених пет храстова су:

	Стабло бр. 1.	Стабло бр. 2.	Стабло бр. 3.
Висина стабла	Просечна висина стабла око 25 м.		
Обим дебла на 1,30м.	4,20	2,50	3,60
Пречн. дебла на 1,3 м.	1,34	0,40	0,57
Пречник крошње	Просечан пречник заједничке пројекције крошње је 37 м.		

Старост стабла	Просечна старост стабала око 100. година
----------------	--

Наведено природно добро је сврстано у III категорију заштите као споменик природе, због декоративности појединих стабала, као и целе скупине, њихове старости, димензија, репрезентативности, аутохтоности и очуваности добра. Старатељство над овим спомеником природе је поверено ЈКП "Бањско зеленило и чистоћа".

2. ОПШТЕ СТАЊЕ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ ПЕТ ХРАСТОВА

- Постојеће стање споменика природе "Пет храстова" се редовно прати и простор око ових стабала се редовно одржава, коси, грабуља и сакупља отпад.

Садашње стање заштићених стабала споменика природе "Пет храстова":

Стабло бр. 1

Ово стабло је веома витално, без отворених трулежи на деблу. Видљиви су убушни отвори од храстове стрижибубе и храстовог подкорњака на пресецима сувих грана, које су скинуте. Пресеци су почели да калусирају.

Стабло бр. 2

Има отворену трулеж при дну стабла (0,40x0,25м). Приметни убушни отвори од храстове стрижибубе и храстовог подкорњака на месту отворене трулежи и пресеку скинутог великог сувог стуба, на висини од 4м. Почео пресек да калусира. Примећено мало струготине испод места отворене трулежи при дну стабла. Показује добру виталност.

Стабло бр. 3

Стабло веома витално.

Стабло бр. 4

Стабло је посечено на висини око 30цм.

Стабло бр. 5

Стабло је посечено на висини око 30цм.

3. ОПШТИ ЦИЉЕВИ, УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА

У циљу да се ова стабла што дуже очувају и заштите од даљег пропадања, јер су репрезенти генетског потенцијала некада широко распрострањене лужњакове шуме на овом подручју Србије и својом пејзажном атрактивношћу, старошћу, димензијама и аутохтоношћу привлаче пажњу посетиоца и пролазника, потребно је да се цео простор што боље уреди, јер се налази на прилазном путу Врњачкој Бањи, којим долазе сви посетиоци Бање.

За дати споменик природе условљен је III степен заштите, и на основу тога су прописане следеће мере и услови заштите, којима се забрањује:

- Заштићено стабло посећи ломити и сећи гране, кидати лишће и плодове или предузимати било које друге радње, које би измениле њихов изглед или довели у питање биолошки опстанак,
- Садња било каквог декоративног зеленила које би могло да утиче на сагледавање споменика природе,
- Промена намене заштићене површине,
- Постављање табли и других обавештења на стаблима,
- Депоновање смећа и других отпада и
- Раскопавање и депоновање земље на заштићеној површини

Дозвољавају се биолошко-техничке мере заштите пет храстова под надзором Завода за заштиту природе Србије, као и кошење на заштићеној површини.

Поред редовног одржавања, условима Завода за заштиту природе Србије бр. 02-413/3 од 08.08.2002.године за овај Споменик природе и програмом уређења и заштите овог споменика природе предвиђено је спровођење следећих мера заштите и уређења:

- Редовно праћење здравственог стања стабла и одржавање заштићене површине са предузимањем потребних техничких мера заштите,
- Постављену ограду, оцењену као позитивна мера против угрожавања заштићеног простора, потребно је поправити и по опадању коре премазати у циљу дуготрајнијег очувања,
- Постављене бројеве (од 1 до 3) на стаблима, од којих су два нестала, не постављати поново јер је обројчавање извршено само у Елаборату о заштити у циљу детерминације при обради појединачних стабала.

Техничка заштита

У току 2026. године на овим стаблима уколико је потребно санираће се трулеж и оштећења на деблима одговарајућим техничким мерама, да би се стабла заштитила од даљег пропадања, јер су оштећена од напада инсеката. На стаблима се примећује понека сува грана, трулеж грана, као и ослабљена виталност стабала.

Одржавање и чување

А. Мере одржавања

Зелена површина од 10,75ари одржава се редовно. Мере неге одржавања тј редовно кошење и одстрањивање избојака и корова, потребно је наставити, што је дато у финансијском плану.

Б. Одржаваље чистоће

У случају да се нађе одложено смеће и други отпад на парцели бр. 154, на којој се налази овај споменик природе, треба га очистити и одвести. Потребно је организовати редовно чишћење по потреби и сакупљање папира.

В. Чуварска служба

Чуварској служби у парку и лугарима треба скренути пажњу да поведу рачуна и о овом споменику природе у циљу очувања. Такође, становништво које живи у близини овог споменика природе, потребно је ангажовати да помогне око чувања, а у случају промена или оштећења надлежну службу неопходно је обавестити како би се преузеле одговарајуће мере.

Уређење

А. Пејзажно уређење

Покушати у току године обезбедити средства за чишћење и оградивање постојећег бунара на парцели бр. 154, који се налази ван заштићеног простора, као и поставити кућицу за бунар.

Б. Решење комуналних питања

Наставити договор са Ј.П. Електродистрибуцијом у Врњачкој Бањи и изнаћи могућност измештања постојеће електромереже (бандере и каблове) ван граница заштићеног Споменика природе и на начин на који неће угрожавати општи изглед Споменика природе

У оквиру редовног одржавања зелених површина предвиђено је и уређење Споменика природе. Текући радови би се изводили током целе године и укупна вредност радова је 49.979,58 динара предвиђено је и уређење споменика природе.

ИЗГЛЕД ТАБЛЕ ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПРИРОДНОГ ДОБРА

